

Handleiding aanvraag certificering Milieuthermometer Zorg voor zorginstellingen en Ziekenhuizen

Versie dd.: 1 januari 2022

Eigendom

Het certificatieschema Milieuthermometer Zorginstellingen en Ziekenhuizen is eigendom van Vereniging Milieuplatform Zorgsector (MPZ) en SMK (Stichting Milieukeur). Het gouden niveau is gekoppeld aan Milieukeur van SMK. Het beheer wordt uitgevoerd door Stichting MPZ en SMK.

Adressen:

Vereniging Milieu Platform Zorgsector
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
Tel 010 245 03 03
www.milieuplatformzorg.nl

SMK

Bezuidenhoutseweg 105
2594 AC Den Haag
Telefoon: 070-3586300
Fax: 070 3502517
www.smk.nl

Beschikbaarheid Milieuthermometer Zorginstellingen en Ziekenhuizen

Het certificatieschema Milieuthermometer Zorginstellingen en Ziekenhuizen wordt gratis beschikbaar gesteld op de website van het MPZ www.milieuplatformzorg.nl en de website van Milieukeur, www.milieukeur.nl .

Geldigheid en wijzigingen certificatieschema

Het certificatieschema is ingegaan op 1 oktober 2021 en is 3 jaar geldig tot 1 oktober 2024. Hierna vindt er een herziening plaats waarin nieuwe ontwikkelingen op het gebied van techniek, beleid en maatschappij zullen worden meegenomen. MPZ en SMK zijn hiervoor verantwoordelijk en hanteren hiervoor de vaste procedure van SMK. De Raad voor Accreditatie houdt hierop toezicht. Bij ontwikkeling/herziening van de criteria overlegt SMK met MPZ. Dit overleg vindt zo nodig plaats in de vorm van een raadpleging van de begeleidingscommissie, of in een bijeenkomst, of schriftelijk. De rol van de begeleidingscommissie is adviserend. SMK brengt de certificatie-instelling(en) en MPZ op de hoogte van de desbetreffende besluitvorming in het College van Deskundigen non-food.

Tussentijdse ontwikkelingen in wetgeving geven geen aanleiding tot tussentijdse aanpassing van het schema. Dit wordt ondervangen in criterium 2.1.1.1 van het certificatieschema. **Aan wetgeving moet men ten alle tijden blijven voldoen.** Met interpretaties kunnen tussentijdse aanpassingen in het certificatieschema worden doorgevoerd welke op de websites van het Milieuplatform Zorgsector en Milieukeur beschikbaar zijn. Check dus altijd of er interpretaties bijgekomen zijn.

Certificering

Procedure

Offerte aanvraag

- a. Een zorginstelling dient voor niveau goud een aanvraag in bij de certificatie-instelling(en) waarmee SMK een licentieovereenkomst heeft afgesloten voor de Milieuthermometer of bij Stichting MPZ voor certificering (in 2021) via de certificerende instelling Certi op niveau brons of zilver. De minimale informatie die de aanvrager aanlevert op bij aanmelding, omvat:
 - het gevraagde certificeringsniveau (brons, zilver of goud);
 - overzicht alle vestigingen en aantal cliënten per vestiging; totaal aan m2 bvo en fte, voor vestigingen zonder cliënten het aantal m2 bvo
 - de vestigingen waarvoor certificering wordt aangevraagd
 - algemene kenmerken: bedrijfsgegevens, naam, adres, juridische status, aansturing bedrijfsvoering centraal of per locatie/regio.

Offerte

- b. De certificatie-instelling(en) voor goud of de Stichting MPZ voor brons/zilver brengt voor de certificatie een offerte uit voor de periode van 3 jaar voor het keuring en controle-onderzoek (de audit) aan de zorginstelling die het certificaat aanvraagt. In de offerte worden alle kosten voor certificatie vermeld, te weten:
 - kosten voor keuring (1^e jaar) en controle-onderzoek (2^e en 3^e jaar) (zie ook kopje steekproef);
 - aanvraagkosten;
 - jaarlijkse bijdrage voor drie jaar;
 - reiskosten;
 - een eventuele toeslag voor niet-MPZ-leden.

Een specificatie van de kosten is te vinden verderop in deze handleiding. De kosten zijn voor de drie jaar die het certificaat geldig is. Na drie jaar verloopt het certificaat zal voor de verlenging een nieuwe offerte moeten worden aangevraagd.

Keuring

- c. Na accordering van de offerte door de aanvrager worden afspraken gemaakt en voert voor goud de certificatie-instelling het controle-onderzoek uit. Voor brons /zilver schakelt Stichting MPZ een certificerende instelling in. In 2021 is Certi Nederland voor MPZ de certificerende instelling.
- d. Indien de keuring niet binnen 1 jaar na opdrachtverlening is uitgevoerd en de vertraging ligt bij de instelling worden administratieve kosten in rekening gebracht. Deze administratieve kosten bedragen € 500,- plus e.v.t. extra kosten als gevolg van tussentijds verhoogde tarieven.

Uitslag

- e. Voor het gouden niveau neemt de certificatie-instelling de beslissing tot toekenning van Milieuthermometer/Milieukeur. Voor het bronzen/zilveren niveau neemt Stichting MPZ de beslissing tot toekenning van het certificaat Milieuthermometer. De zorginstelling krijgt daarvan bericht en het certificaat met datum van toekenning. Voor de vervolg-controles verloopt de uitslag via de certificerende instelling.

Melding certificaten openbaar op websites

- f. De certificatie-instelling(en) meldt/melden aan SMK en Stichting MPZ de verlening van de certificaten aan instellingen op gouden niveau, zodat SMK en MPZ hiervan o.a. melding kunnen maken op hun websites. MPZ meldt verleende certificaten brons en zilver aan SMK.

Behoud van certificaat

- g. De certificatie-instelling plant jaarlijks in de twee opeenvolgende jaren het benodigde hercontrole-onderzoek en voert dit onderzoek uit voor zowel brons en zilver en cq. voor de Milieukeurhouder om het Milieukeurcertificaat te behouden. De certificatie-instelling onderhoudt hiertoe de contacten met de betreffende gecertificeerde zorginstellingen. De resultaten van het hercontrole-onderzoek worden gemeld aan MPZ en SMK (bij gouden niveau).

- h. Als zich tijdens (her)controle-onderzoek interpretatiekwesties voordoen, stelt/stellen de certificatie-instelling(en) SMK hiervan op de hoogte, zodat het College van Deskundigen non-food van SMK hierover een uitspraak kan doen. SMK overlegt hierover met MPZ. SMK brengt de certificatie-instelling(en) en MPZ van de desbetreffende besluitvorming in het College van Deskundigen non-food op de hoogte.
- i. Na afloop van de drie jaar periode waarbinnen het certificaat geldig is zal opnieuw alle stappen doorlopen dienen te worden. Dit betekent dat minimaal 6 maanden voor het verlopen van het certificaat de nieuwe offerte moet worden aangevraagd en minimaal 3 maanden voor het verlopen van het certificaat de keuring moet zijn ingepland in de resterende drie maanden.

Algemene principes audits

De algemene principes voor controle-onderzoek en toezicht van de Milieuthermometer brons/zilver/goud zijn beschreven in hoofdstuk 4 van het certificatieschema en in de Algemene certificatievoorwaarden van SMK. . (zie: https://www.smk.nl/Public/PlanetProof_documenten/SMK_AlgemeneCertificatievoorwaarden.pdf)

Keuring en controles

Het aantal keuringen en controles zal worden bepaald aan de hand van steekproeven, zie onderstaande kop. De auditor neemt contact op met de instelling zodra een goedgekeurde offerte is geretourneerd aan MPZ of SMK. De audit zal ingepland worden in overleg met de instelling. Voorafgaand aan de keuring en/of controle zal de auditor vast documenten willen ontvangen voor een eerste beoordeling. Op locatie zullen alle stukken worden doorgesproken evenals een rondgang door de gekozen locaties(s). Na afloop zal de auditor aanvullende stukken opvragen of eventuele verbeteringen aangeven. De instelling krijgt dan een periode om de documentatie compleet te maken.

Steekproeven

Indien verwezen wordt naar een genormaliseerde onderzoeksmethode geldt de daarin aangegeven steekproefgrootte en wijze van bemonsteren. Indien de steekproefgrootte niet bekend is geldt in het algemeen een steekproef van twee, waarbij aan één monster de bepaling wordt verricht. De tweede dient als referentiemonster voor het geval de onderzoekresultaten vragen oproepen. Uit de rapportage moet blijken dat het monster representatief is voor het te certificeren product. Daartoe dient het monster te worden genomen door de onafhankelijke onderzoeksinstelling of op aanwijzing van deze onderzoeksinstelling. Als de interpretatie van het monster vragen oproept dan prevaleren de resultaten van het referentiemonster boven de resultaten van het eerste onderzoek.

Als een instelling zich als gehele organisatie wilt laten certificeren moet de instelling zich voor alle vestigingen melden voor de keuring en aantonen dat aan alle eisen wordt voldaan.

Niet alle vestigingen hoeven fysiek geïnspecteerd te worden, maar met behulp van de volgende formules kan de omvang van een steekproef worden bepaald om de visuele en fysieke controle uit te voeren, zoals vereist bij bepaalde milieuaspecten:

Locaties met meer dan 30 bedden: $N = 1^*$

Locaties met minder dan 30 bedden maar meer dan 500 m²: $N = 0,5$

Locaties met minder dan 30 bedden en minder dan 500 m²: $N = 0,2$

N=aantal vestigingen;

K= keuring is \sqrt{N} naar boven afgerond op geheel getal;

Jaarlijkse of tussentijdse controles: $0,6 \times$ wortel van het aantal vestigingen(N), uitkomst naar boven afgerond.

N=aantal vestigingen;

C= steekproef voor controle = $0,6 \times \sqrt{N}$ naar boven afgerond op geheel getal.

Uit de rapportage moet blijken dat de steekproef representatief is voor de te certificeren instelling. Bij jaarlijkse of tussentijdse controles dienen de te bezoeken vestigingen door de jaren heen te worden afgewisseld.

**Voor landparken of landgoederen groter dan 25.000 m² terrein en meerdere losstaande gebouwen binnen de inrichtingsgrens wordt een aparte berekening gemaakt op basis van maatwerk.*

Initieel en controle onderzoek

Bij het initieel onderzoek dient de certificerende instelling vast te stellen dat aan alle eisen wordt voldaan. Onder het initieel onderzoek, dat uit meerdere deelonderzoeken kan bestaan, wordt verstaan het onderzoek voorafgaand aan de certificatie. De controle vindt plaats d.m.v. technische dossiers, documenten, visuele controles en controle op administratieve gegevens, bijvoorbeeld ten aanzien van inkoop. Tussentijdse controle vindt plaats als klachten die binnen zijn gekomen bij de certificerende instelling daartoe aanleiding geven. Of een controlebezoek nodig is, is ter beoordeling van de certificerende instelling.

Het certificaat brons en zilver wordt toegewezen voor 3 jaar. Jaarlijks wordt een controle onderzoek uitgevoerd, op basis waarvan het certificaat kan worden ingetrokken. Er dient te worden aangetoond dat het nog steeds om dezelfde zorgaccommodatie gaat.

Indien een instelling een bronzen niveau heeft en door wilt naar een certificaat voor meer locaties of niveau zilver dient opnieuw een initieel onderzoek te worden gedaan, dit ter beoordeling van de auditor.

Het gouden niveau/Milieukeur wordt toegewezen voor 1 jaar en kan telkens met een jaar worden verlengd. Hiervoor vindt jaarlijks een controle-onderzoek plaats, waar een bedrijfsinspectie (visuele en fysieke controles) onderdeel van uitmaakt. Tevens dient in ieder geval het klachtendossier te worden beoordeeld. Indien een instelling een bronzen of zilveren niveau heeft en door wil naar goud/Milieukeur dient opnieuw een initieel onderzoek te worden gedaan.

Urentabel

Bij de bepaling van het aantal dagen werk voor de audit wordt als leidraad uitgegaan van de volgende urentabel:

Niveau	Toetsingsuren	Vorbereidings- en rapportage uren	Uren totaal
Brons	Keuring 12 uur Controle 6 uur	4 uur 2 uur	Keuring 16 Controle 8
Zilver	Keuring 14 uur Controle 7 uur	4 uur 2 uur	Keuring 18 Controle 9
Goud	Keuring 16 uur Controle 8 uur	4 uur 2 uur	Keuring 20 Controle 10

Bij meerdere vestigingen worden al deze vestigingen aan de hand van het dossier geaudit/gecontroleerd en wordt de volgende tabel aan gehouden voor het aantal in te zetten uren en het aantal vestigingen dat daadwerkelijk fysiek geaudit / gecontroleerd moet worden:

N	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
K	1	2	2	2	3	3	3	3	3	4
C	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2

Uren brons	32	48	56	56	72	72	72	72	72	96
Uren zilver	36	54	72	72	90	90	90	90	90	108
Uren goud	40	60	80	80	100	100	100	100	100	120

N=aantal vestigingen waarvoor certificaat is aangevraagd;

K=factor keuringen die het aantal uren voor de keuring bepaalt; K=1 is voor brons 16 uur, K=2 is 32 uur, enz.

C=factor controle die het aantal uren voor de controle bepaalt; C =1 is voor brons 8 uur, enz

De tabel komt overeen met:

N=aantal vestigingen;

K=keuring is \sqrt{N} naar boven afgerond op geheel getal;

C=controle = $0,6 \times \sqrt{N}$ naar boven afgerond op geheel getal.

Locaties met meer dan 30 bedden, N = 1

Locaties met minder dan 30 bedden maar meer dan 500 m², N = 0,5

Locaties met minder dan 30 bedden en minder dan 500 m², N = 0,2

Hiermee zijn het aantal uren van de certificeerder voor keuring en controle van meerdere vestigingen uit te rekenen. De offerte is hierin uiteindelijk leidend.

Voor 'vestiging' wordt voor de definitie het begrip inrichting aangehouden zoals die wordt gehanteerd binnen de Wet milieubeheer. De Wet milieubeheer kent het begrip 'inrichting' waarmee bedrijvigheid op locatie wordt aangeduid. Een inrichting is dan elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht. In de praktijk zal dit vrijwel overeenkomen met het begrip 'vestiging' van de verschillende instellingen. Daarmee is certificering met behulp van de Milieuthermometer op vestigingsniveau (inrichtingsniveau) eventueel goed in te passen in het wettelijke traject.

Toekenning certificaat

De auditor zal zijn bevindingen terugkoppelen aan de beslisser (certificatiemanager) van de certificerende instelling. Deze zal beoordelen of de audit goed is verlopen en het uiteindelijke certificaat toewijzen. Voor de verstrekking van het certificaat gelden de regels van de certificerende instelling. Voor niveau brons en zilver verstrekt Stichting MPZ de certificaten.

De certificerende instelling zal voor het gouden niveau MPZ en SMK op de hoogte brengen van de toekenning van het certificaat en de periode waarvoor het certificaat verstrekt is. Indien het certificaat naar aanleiding van tussentijdse of jaarlijkse controles wordt ingetrokken geeft de certificerende instelling dit eveneens door aan MPZ en SMK.

Na een geslaagde controle laat de certificerende instelling de instelling weten dat het huidige certificaat nog geldig is.

Verlengen certificaat na 3 jaar

Het certificaat verloopt drie jaar na het toekennen van het originele certificaat. Eventuele vertraging in het uitvoeren van controles heeft geen effect op de einddatum van het certificaat.

De instelling zelf is verantwoordelijk voor tijdig offerteverzoek en opdrachtverstrekking voor de verlenging van het keurmerk na drie jaar. Hiervoor is een offerteverzoek aan te bevelen van 6 maand voor afloop certificaat en opdrachtverstrekking uiterlijk 3 maanden voor afloop certificaat.

Certificerende instelling

Erkenning Raad voor Accreditatie

SMK heeft een licentieovereenkomst afgesproken met een certificerende instelling voor de controle van het gouden niveau van de Milieuthermometer, gekoppeld aan Milieukeur: Keurmerkinstituut, de heer Feri Duller, Postbus 45, 2700 AA Zoetermeer, tel.: 079-3637000.

Voor het bronzen en zilveren niveau loopt de certificering via MPZ. MPZ schakelt voor keuring en controles een onafhankelijk certificatie-instelling in. MPZ heeft hierover een overeenkomst met Certi Nederland.

Vakbekwaamheid certificatiepersoneel

Voor toetsing gouden niveau moet de onderzoeker aan de volgende eisen voldoen:

- Opleiding: HBO in een technische richting. Kennis op het gebied van milieuonderzoek ten aanzien van eenheden waarin milieu-effecten worden uitgedrukt. De kennis moet worden gestaafd door opleidingscertificaten dan wel door aangetoonde ervaring op het gebied van milieuonderzoek.
- Ervaring: Ten minste twee jaar ervaring als auditor, bijvoorbeeld in management systemen, kwaliteitscontrole, laboratorium, productcertificatie, inspectieorganisaties enz.

De beslisser is niet betrokken bij de directe uitvoering van het certificatieonderzoek van de desbetreffende organisatie. De beslisser moet minimaal aan de volgende eisen voldoen:

- Opleiding: Afgeronde opleiding op minimaal HBO-niveau in een technische richting of middels ervaring aantoonbaar op dit niveau functioneren. Kennis op het gebied van milieuonderzoek ten aanzien van eenheden waarin milieu-effecten worden uitgedrukt. De kennis moet worden gestaafd door opleidingscertificaten dan wel door aangetoonde ervaring op het gebied van milieuonderzoek.
- Ervaring: Minimaal twee jaar ervaring met certificatiwerkzaamheden.

De beslisser keurt de rapportage van het certificatieonderzoek en ondertekent deze. Door het goedkeuren en ondertekenen hiervan geeft hij/zij aan minimaal op hoofdlijnen kennis te hebben van de inhoud van het desbetreffende Milieukeurcertificatieschema.

De certificatie-instelling dient de gewenste vakbekwaamheidseisen te kunnen aantonen. Bij onduidelijkheden kan via SMK het College van Deskundigen worden geraadpleegd.

Kosten

Voor de deelnemende instellingen zijn er de onderstaande kosten

Kosten voor audit en controles

Deze kosten zijn afhankelijk van het niveau en het aantal te keuren/controleren vestigingen van de instelling. De tijdsinzet van de auditor staat in de mandagentabel, het aantal keuringen/controles volgt uit het de eisen voor de steekproef. De afspraken/voorwaarden die in de offerte staan, zijn maatgevend.

Voor brons en zilver

Reken (Prijspeil 2021) met een uurtarief van circa € 135,-. Bij het gouden niveau maakt de certificerende instelling extra kosten om te voldoen aan alle eisen van de RvA voor Milieukeur. Tevens wordt een vast bedrag voor reiskosten berekend, gebaseerd op de gemiddelde reiskosten. Dit is in 2021 € 65 per locatiebezoek.

De afspraken/voorwaarden die in de offerte staan, zijn maatgevend.

Enmalige aanvraagkosten per locatie

Enmalige aanvraagkosten worden in rekening gebracht bij start van het certificatieproces (ongeacht of uiteindelijk een certificaat wordt behaald). Wie de certificatie aanvraagt, betaalt het onderstaande tarief voor de aanvraagkosten, gedifferentieerd naar het aantal bedden. Indien geen bedden aanwezig zijn zal de bijdrage worden bepaald op basis van een vergelijkbaar bruto vloer oppervlak (BVO)

eenmalige aanmeldkosten per locatie	€ excl. BTW	toeslag voor goud € excl. BTW	toeslag indien geen MPZ-lid € excl. BTW
instellingen < 200 bedden	250	150	100
instellingen 200 < 400 bedden	350	150	150
instellingen 400 < 1000 bedden	500	150	200
instellingen ≥ 1000 bedden	650	150	300

Jaarlijkse bijdrage per locatie

De jaarlijkse bijdrage voor het certificatieschema wordt in rekening gebracht direct na daadwerkelijke certificatie. Wie het certificaat ontvangt, betaalt de onderstaande jaarlijkse bijdrage, naar het aantal bedden gedifferentieerd. Indien geen bedden aanwezig zijn zal de bijdrage worden bepaald op basis van bruto vloer oppervlak (BVO).

jaarlijkse bijdrage per ziekenhuislocatie	€ excl. BTW	toeslag goud € excl. BTW	toeslag geen MPZ-lid € excl. BTW
Ziekenhuizen < 200 bedden	300	150	100
Ziekenhuizen 200 < 400 bedden	350	150	150
Ziekenhuizen 400 < 1000 bedden	450	150	200
Ziekenhuizen 1000 < 2500 bedden	650	150	250
Ziekenhuizen ≥ 2500 bedden	850	150	300

jaarlijkse bijdrage per niet-ziekenhuislocatie	€ excl. BTW	toeslag goud € excl. BTW	toeslag geen MPZ-lid € excl. BTW
Zorginstelling < 200 bedden	250	150	100
Zorginstelling 200 < 400 bedden	300	150	150
Zorginstelling 400 < 1000 bedden	350	150	200
Zorginstelling 1000 < 2500 bedden	500	150	250
Zorginstellingen ≥ 2500 bedden	650	150	300

Zorginstellingen die niet onder de categorie ziekenhuis vallen (de verzorgings- en verpleeginstellingen, gehandicaptenzorg, ggz zorg, RIBW) kunnen voor de aanmeldkosten en jaarlijkse bijdrage uitgaan van een bijdrage gebaseerd op de som van het aantal bedden van alle locaties tezamen waarvoor de keuring wordt aangevraagd, mits de locaties centraal worden aangestuurd.

Voor uitbreiding van het aantal zorgvestigingen dat door de instelling meegenomen wordt voor keuring op een jaarlijks controlemoment kan een aangepaste offerte worden aangevraagd. Controle en keuring vinden altijd gelijktijdig plaats en een nieuwe cyclus van 3 jaar begint.

Aanmeldkosten worden wel gerekend en de jaarlijkse bijdrage wordt voor verzorgings- en verpleeginstellingen aangepast aan het dan geldende aantal bedden.

De jaarbijdrage geldt per kalenderjaar en datum certificaat is daarvoor bepalend.

Versturen van de rekeningen

Voor het versturen van de rekeningen aan aanvragers en certificaathouders voor aanvraagkosten, resp. de jaarbijdragen gelden de volgende afspraken:

- a) Aanvraagkosten voor Milieukeur (goud) worden door de certificatie-instelling, het Keurmerkinstituut in rekening gebracht;
- b) Aanvraagkosten voor brons en zilver worden door MPZ in rekening gebracht;
- c) Voor instellingen die geen MPZ-lid zijn geldt een toeslag. Deze toeslag wordt door MPZ in rekening gebracht voor brons, zilver en goud;
- d) Jaarbijdragen:
 - MK verstuurt de rekeningen voor de jaarbijdragen voor goud/Milieukeur incl. de accreditatie toeslag voor goud;
 - MPZ verstuurt de rekeningen voor de jaarbijdragen voor brons en zilver incl. evt. toeslagen;
- e) De kosten voor het certificatieproces worden aanvullend in rekening gebracht door de certificatie-instelling voor het gouden niveau en door MPZ voor het bronzen en zilveren niveau. Deze kosten vindt u op betreffende offerte.

De facturen hebben 30 dagen betalingstermijn.

Communicatie-uitingen deelnemende instelling

- a. De deelnemende instelling is verantwoordelijk voor het correct gebruik van het logo en andere communicatie-uitingen.
- b. Logo-uitingen en andere communicatie-uitingen met betrekking tot het behaald hebben van het certificaat zijn uitsluitend toegestaan indien de deelnemer beschikt over het certificaat.

- c. Als een deelnemer het logo Milieuthermometer toepast, dan moet de logo-uiting voorzien zijn van het geldende niveau (brons, zilver of goud). Het logo Milieuthermometer is op te vragen bij MPZ (info@milieuplatformzorg.nl).
- d. De deelnemer dient bij de overige communicatie altijd te vermelden welk niveau (brons, zilver of goud) van toepassing is.
- e. Indien een deel van de instelling gecertificeerd is zijn de communicatie- of logo-uitingen uitsluitend toegestaan gerelateerd aan het organisatieonderdeel cq. de locatie waarvoor het certificaat van toepassing is.
- f. Indien het gouden niveau van de Milieuthermometer Zorg is behaald mag ook het logo van Milieukeur worden toegepast, maar alleen in combinatie met het logo Milieuthermometer. Het Milieukeur logo is op te vragen bij Milieukeur (www.milieukeur.nl). De richtlijnen voor gebruik van dit logo zijn te vinden in de Algemene certificatievoorwaarden van SMK art. 3. Woord- en beeldmerk en certificaat (zie: https://www.smk.nl/Public/PlanetProof_documenten/SMK_AlgemeneCertificatievoorwaarden.pdf)
) SMK en staan ook vermeld in het Milieukeur certificatieschema onder eis 2.2.1 Logo Milieukeur.
- g. Indien de instelling wil afwijken van de communicatie- of logo-uiting dient vooraf schriftelijk toestemming te worden gevraagd.

Aansprakelijkheid

Aan het certificatieschema en deze handleiding is de grootst mogelijke zorg besteed. Mochten er onverhoopt toch fouten in aanwezig blijken te zijn, dan zijn MPZ of SMK niet aansprakelijk voor welke gevolgen dan ook.

Deze handleiding is eigendom van MPZ. Niets uit deze handleiding mag gebruikt worden voor andere doeleinden zonder toestemming van MPZ.